

Oliedruk op glas of op leisteen

Armand Benedic

I - OP GLAS

Een terugkerend probleem bij werken op glazen ondergrond is het gebrek aan hechting van de gelatinelaag. Hetzelfde geldt voor oliedruk op glas, waar de gelatine de neiging heeft los te komen tijdens het inkten. Het probleem is dat glas een zeer glad waterdicht oppervlak heeft, in tegenstelling tot papier dat een min of meer ruw oppervlak heeft. Het gevolg is dat bij de geringste onvolkomenheid in de gelatine van de matrijs op sommige plaatsen water tussen het glas en de gelatine kan dringen, met als gevolg dat de gelatine uiterst kwetsbaar wordt.

Na het lezen van een aantal artikelen over dit onderwerp, en in het bijzonder dit artikel waar deze link <https://www.phototypie.fr/wordpress/couche-adhesive/> naar verwijst, heb ik de volgende oplossing op punt gesteld.

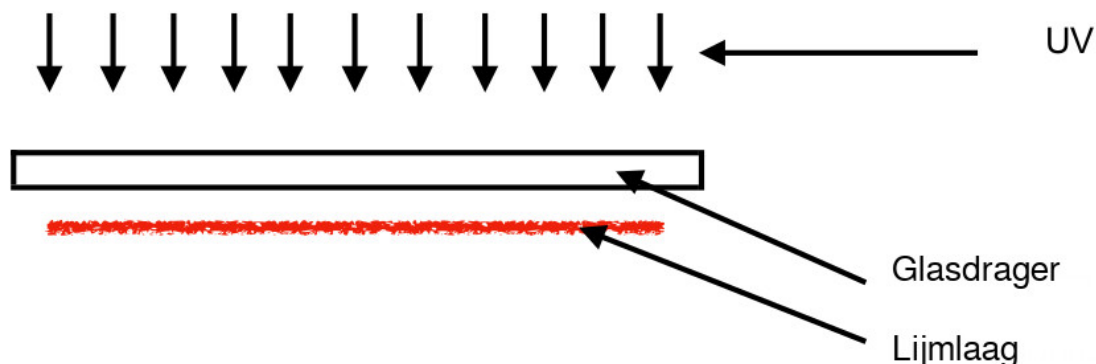
Het is noodzakelijk in twee fasen te werk te gaan:

1- Giet een **eerste laag gelatine** op het goed ontvette glas (2 wasbeurten met afwasmiddel, of 3 als het glas nieuw is, daarna afvegen met watten of absorberend papier gedrenkt in zuivere ammoniak).

Deze eerste laag wordt verhard, zodat de gelatine geen water meer tussen zich en de glazen drager laat infiltreren. De looimethode is klassiek: met bichromaten, ammoniakaal ijzercitraat, kalium- of chromaluin, of formaline (zoals aanbevolen door René Smets in dit artikel: <https://www.picto.info/Ngendoc/lijmen.pdf>).

Deze laag moet dan **dóór de drager heen** worden belicht, zoals te zien is in onderstaande schets :

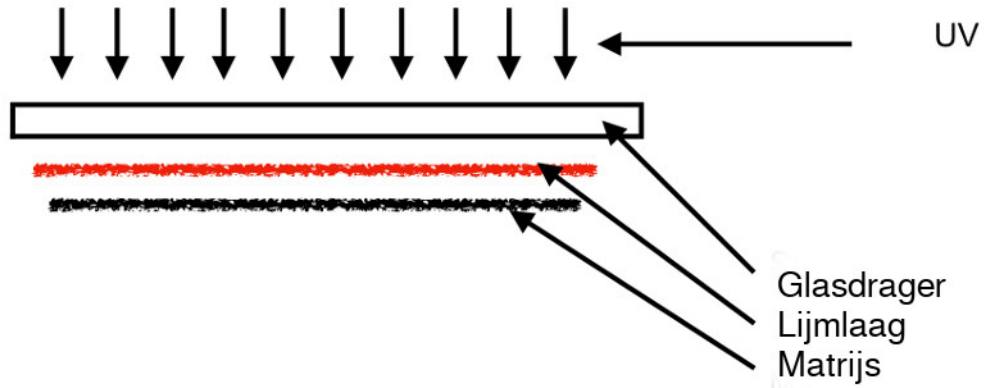
Belichting van de lijmlaag dóór het glas

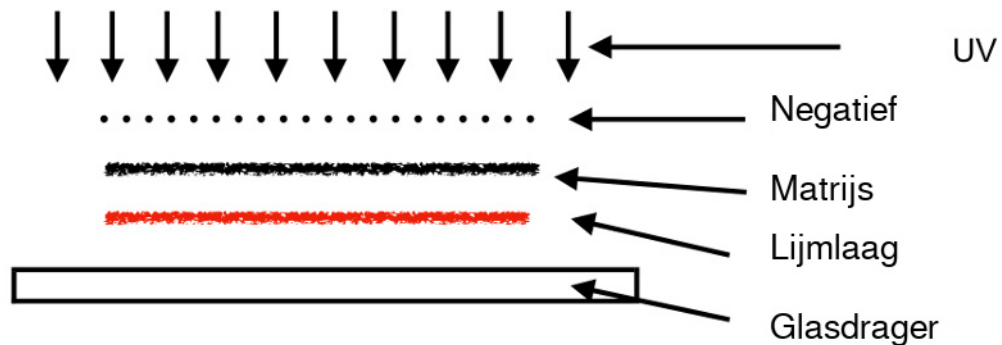
2 - Zodra deze lijmlaag is gespoeld en gedroogd, giet ik de **tweede laag gelatine** die als matrijs gaat dienen en die op de klassieke manier wordt geïnk. Dan ga ik over tot een **dubbele belichting**, eenmaal op de **achterkant**, eenmaal op de **voorkant**. Op de lichtdruk website wordt aanbevolen om met de achterkant te beginnen. Ik heb geen verschil gemerkt tussen het wel of niet beginnen met de achterkant.

Ongeacht de volgorde, belicht men de lichtgevoelige gelatine onder het negatief gedurende de tijd die men gewend is, en belicht men vervolgens zonder negatief langs de achterkant, dóór de glazen drager om het oppervlak van de matrix te verharden dat in direct contact is met de lijmlaag. Ter indicatie, in mijn lichtbak bedraagt de eerste belichting door een 2 mm glazen drager 2 minuten. Daarna wordt de matrijs 1 minuut 15 seconden tot 1 minuut 30 seconden belicht onder een inkjet negatief.

Belichting van de matrix dóór het glas

Belichting van de matrix dóór het negatief

Op die manier hoeft men zich geen zorgen meer te maken over het loskomen van de gelatine tijdens de inktfase.

Deze methode is van toepassing op de cyanotypie- en Van Dycke-druk op glas.

Hiernaast :
 "Cairn" © Armand Benedic – oleotypie op glas – vooraanzicht op gele achtergrond, achteraanzicht op zwarte achtergrond.

II – OP LEISTEEN

Op leisteen is de belichtingsstap dóór de dragert niet mogelijk. De lijmlaag zorgt echter voor een goede hechting van de matrijs.

Leien zijn niet zo plat als een glasplaat. Er kunnen oneffenheden in de coating zitten. Vanuit esthetisch oogpunt is dit geen belemmering, integendeel, het brengt dit bijzondere medium tot leven.

Tenslotte heb ik, om de witte gelatine te verkrijgen, na veel onderzoek en proeven, een procedure gevolgd die mij overtuigende resultaten oplevert.

Ik gebruik titaniumoxide pigment. Voor het formaat van de lei – 15 x 23 centimeter – maak ik 0,3 gram pigment en 2 of 3 druppels afwasmiddel klaar. Met een schildersmes kneed ik deze twee componenten tot een homogene pasta, zonder klonters. Ik doe deze pasta in een klein kopje, voeg 19 gram demi-water toe en met een bevochtigde sjabloonkwast verdun ik de pasta.

(<https://www.creastore.com/pinceaux-loisirs-pochette/551-pochoir-brosses-leonard.html>)

Vervolgens voeg ik 1 gram gelatinepoeder toe en laat dit gedurende minstens 1 uur opzwellen. Eenmaal opgezwollen, wordt dit in een waterbad gesmolten, opnieuw gehomogeniseerd met de bevochtigde sjabloonborstel en door een nylonkous of vrouwensok in een tweede recipiënt gezeefd.

Het doel van deze bewerking is enerzijds eventuele klontjes pigment en anderzijds de microbellen die in het waterbad ontstaan, te verwijderen. Ik gebruik geen alcohol om deze bubbels te verwijderen. Tenslotte voeg ik het dichromaats toe, verwarm de emulsie en giet ze op de lei.

Cairn" © Armand Benedic – oléotypie op leisteen

Armand Benedic – April 2022